

Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta
Muitas un uzņēmēju konsultatīvās padomes sanāksmes
PROTOKOLS

Sanāksme notiek 2025.gada 23.janvārī pulksten 10:00
VID, 7.stāva sanāksmju zāle 7.5.21 (12.0.0-9), Talejas ielā 1, Rīgā

Sanāksmi vada:

Raimonds Zukuls

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora
vietnieks muitas jomā, Muitas pārvaldes direktors

Sanāksmē piedalās:

Marika Vībāne

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departaments, Muitas
un akcīzes nodokļa nodaļa, vecākā eksperte

Egils Krātiņš

Latvijas Loģistikas asociācijas valdes loceklis

Gints Caune

Latvijas Loģistikas asociācijas valdes loceklis

Uģis Ūdris

VAS "Latvijas dzelzceļš" Principāla pakalpojumu
nodrošināšanas nodaļas vadītājs

Aleksandrs Pociluiko

Autopārvadātāju asociācijas "Latvijas Auto" valdes
priekšsēdētājs

Normunds Rudzītis

Rīgas Tehniskās universitātes Inženierekonomikas un
vadības fakultātes Pārvaldības un drošības institūta
praktiskais docents

Jānis Tomsons

Satiksmes ministrijas Transporta loģistikas un
starptautiskās sadarbības koordinācijas departamenta
Transporta loģistikas nodaļas referents

Dagnis Sudrabs

SIA "DS CustomsConsulting" pārstāvis

Ēriks Gutbergs

Latvijas nacionālās kravas ekspeditoru un loģistikas
asociācijas padomes loceklis

Iveta Šice-Trēde

Pārtikas un veterinārā dienesta ģenerāldirektora vietniece,
Robežkontroles departamenta direktore

Aigars Prusaks

VID Nodokļu un muitas policijas direktors

Sandra Kārklīņa-Ādmine

VID Muitas pārvaldes direktora vietniece

Sanita Dzene

VID Muitas pārvaldes direktora vietniece

Lāsma Bogdane

VID Muitas pārvaldes direktora vietnieka p.i.

Atis Pīlāts

VID Muitas pārvaldes Riska vadības daļas vadītājs

Ginta Kaļķe

VID Muitas pārvaldes Maksājumu daļas vadītāja

Agris Puters

VID Muitas pārvaldes Juridiskās daļas galvenais jurists

Andrejs Hudobčenko

VID Muitas pārvaldes Muitošanas metodikas daļas Muitas
procedūru nodaļas vadītājs

Līga Zemīte

VID Muitas pārvaldes Starptautiskās tirdzniecības
uzraudzības daļas vadītāja

Gunita Kirilka

VID Muitas pārvaldes Muitas atļauju kontroles daļas
Vispārējo galvojumu un atzīto uzņēmēju atļauju
izsniegšanas nodaļas vadītāja

Protokolē:

Sindija Bērziņa

VID Muitas pārvaldes Muitas sadarbības un attīstības
daļas Plānošanas un koordinācijas nodaļas vecākā muitas
eksperte

Darba kārtības jautājumi:

1. Muitas pārstāvju reģistrācijas ieviešanas iniciatīva.
2. Oglekļa ieviedkorekcijas mehānisma (OIM) prasību pakāpeniska ieviešana pārejas periodā.
3. Izmaiņas tranzīta kravu izvešanai no brīvās zonas uzņēmumiem.
4. Galvojumu izmantošana pārstāvētās personas saistību segšanai.
5. Citi jautājumi:

R. Zukuls atklāj sanāksmi un iepazīstina klātesošos ar darba kārtību. Aicina klātesošos uzdot jautājumus, ja tādi rodas.

1. Muitas pārstāvju reģistrācijas ieviešanas iniciatīva.

S.Dzene sniedz prezentāciju “Muitas pārstāvju reģistrācijas ieviešanas iniciatīva” (1.pielikums). Savienības Muitas kodekss paredz, ka dalībvalstis var paredzēt nosacījumus, ar kādiem pārstāvis muitā var sniegt pakalpojumus. Veidojot jauno Savienības Muitas kodeksu, prasības pārstāvjiem varētu tikt paredzētas Eiropas Savienības līmenī. Apzinot situāciju citās dalībvalstīs, konstatēts, ka ir dalībvalstis, kurās šis regulējums jau pastāv, un tas ir dažāds. Prasības ir sākot no tā, ka pārstāvim tiek piešķirts identifikācijas numurs, atsevišķās valstīs nepieciešama speciāla atļauja, vēl citās tiek piešķirta licence un jāsertificē arī darbinieki. Kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā muitas pārstāvis ir reglamentēta profesija. Latvijā plānots paredzēt prasības Muitas likumā pārstāvības pakalpojumu sniedzēju muitā atzīšanai un reģistrācijai. Rezultātā importētājiem tiks sniegti kvalitatīvi pakalpojumi, tiks sakārtota uzņēmējdarbības vide un sistēma pārstāvības pakalpojumu jomā. Apzinot pārstāvjus, kas ir muitas galvenie sadarbības partneri, būs iespēja organizēt apmācības, lai paaugstinātu zināšanu līmeni, vienlaikus ekonomējot muitas resursus un mazinot iespējamo pārkāpumu vai kļūdu iespējamību muitas formalitāšu kārtēšanas procesā. Izvērtētie un akceptētie muitas pārstāvji nodrošinās sakārtotu pakalpojumu tirgu. Šī mērķa realizēšanai tika izveidota darba grupa, kurā piedalījās VID Muitas pārvaldes, Finanšu ministrijas un nozares pārstāvji, četrās darba grupas sēdēs notika aktīvas diskusijas, viedokļu apmaiņa, nozares priekšlikumu izvērtēšana sistēmas sakārtošanai. Rezultātā nolemts virzīt grozījumus Muitas likumā, kas paredzēs normu, ka pārstāvja muitā pakalpojumus varēs sniegt personas, kas ir reģistrētas VID Muitas pārstāvju pakalpojumu sniedzēju reģistrā, kā arī Ministru kabineta Muitas atļauju noteikumos būs iekļauta jauna sadaļa, kurā noteikti kritēriji personas atzīšanai par tiesīgu sniegt pārstāvības pakalpojumus, vienlaikus nosakot arī kritērijus personas izslēgšanai no attiecīgā reģistra. Šobrīd notiek iniciatīvas saskaņošana VID, kas tālāk tiks nodota Finanšu ministrijai tālākai virzībai.

U.Ūdris jautā, kādi kritēriji tiks izvirzīti muitas pārstāvju reģistrācijai.

S.Dzene atbild, ka tie muitas pārstāvji, kuri ir saņēmuši atzītā ekonomiskā operatora, atzītā nosūtītāja, saņēmēja un vispārējā galvojuma atļaujas, iesniedzot iesniegumu, automātiski tiks reģistrēti. Pārējiem tiks vērtēta parādu esamība, sodāmība, apmācību sertifikātu esamība. Citās dalībvalstīs reģistrētiem nodokļu maksātājiem, kuri vēlēšies sniegt

pārstāvības pakalpojumu Latvijā, būs jāiesniedz apliecinājums, ka viņi ir atzītie ekonomiskie operatori vai reģistrēti pārstāvības pakalpojumu sniedzēji. Reizi gadā pārstāvjiem plānots organizēt semināru par aktualitātēm, problemātiskajiem jautājumiem, kā arī sniegt monitoringu par raksturīgākajām kļūdām.

S.Kārklīņa-Ādmine papildina, ka reģistrācijas ieviešanai netiks veidota atsevišķa informācijas sistēma, tiks izmantoti esošie reģistri, līdz ar to netiks izlietoti finanšu līdzekļi. Šobrīd resursi tiek tērēti labojot deklarācijas un komunicējot ar klientiem par pieļautajām kļūdām. Mērķis ir ieviest automatizētus risinājumus. Ja muitas pārstāvja darbībā regulāri tiks konstatētas kļūdas, tas tiks izslēgts no reģistra.

R.Zukuls komentē, ka reģistrācijas galvenais mērķis ir izveidot uzņēmumu kopu ērtākai sadarbībai un apmācību nodrošināšanai.

2. Oglekļa ieviedkorekcijas mehānisma (OIM) prasību pakāpeniska ieviešana pārejas periodā.

S.Dzene sniedz prezentāciju “Oglekļa ieviedkorekcijas mehānisma prasību pakāpeniska ieviešana” (2.pielikums). Eiropas Savienībā notiek virzība uz zaļo kursu ar dažādām metodēm un pasākumiem. Viens no tiem ir oglekļa ieviedkorekcijas mehānisms (turpmāk – OIM), kas ir jauns Eiropas Savienības instruments oglekļa emisiju ierobežošanai. Tas ir attiecināms tieši uz importētājiem un importētajām precēm. Normas ieviešana tika uzsākta 2023. gadā, notika diskusijas par nacionālās kompetentās iestādes noteikšanu OIM ieviešanai, par kuru tika noteikta VID Muitas pārvalde.

OIM ieviešana ir paredzēta vairākos posmos. Pašreiz vēl norit 1. posms, pārejas periods, kurā komersantiem un importētājiem, kas importē preces, uz kurām attiecas OIM, ir pienākums reizi ceturksnī iesniegt ziņojumu. Muitas pārvalde, pēc statistikas datiem par importētajām precēm, uzrauga, lai komersanti šos ziņojumus iesniegtu. Ņemot vērā, ka komersantiem šis ir jauns pienākums, saskārāties ar diskusijām un negācijām.

Šogad ir uzsākts pārejas perioda 2. posms, kurā importētājiem, kuri turpmāk importēs OIM preces, būs jāsaņem atzītā OIM deklarētāja statuss un atļauja un jāveic trešo valstu operatoru un to iekārtu reģistrācija. Ar 2026. gadu ir paredzēts pamata periods, tad OIM preces varēs importēt tikai atzītais OIM deklarētājs – deklarētājs, kas būs saņēmis atļauju. Pamata periodā OIM sertifikāti būs jāpērk un tagadējā ziņojuma vietā būs vienu reizi gadā jāiesniedz OIM deklarācija. Normatīvie akti vēl nav pieņemti, ir iestrēgusi regula par OIM deklarētājiem, kā rezultātā vēl nevar uzsākt deklarētāju reģistrāciju. OIM preces ir cements, mēslošanas līdzekļi, dzelzs un tērauds, alumīnijs, ķīmiskās vielas, elektroenerģija, kas aptver 569 preču kodus. Reizi gadā preču kodi tiks pārskatīti. VID tīmekļvietnē sadaļā “Muita” ir pieejama visa informācija par OIM (<https://www.vid.gov.lv/lv/oglekla-ieviedkorekcijas-mehanisms>). Pēc pārejas perioda gada ir apzināti 890 importētāji, to skaitā arī fiziskas personas. Prezentācijā ir redzama statistika par katrā ceturksnī iesniegto ziņojumu skaitu. Šogad tiks uzsākta atzītā OIM deklarētāja statusa piešķiršana un turpināta atbalsta sniegšana OIM ziņojumu iesniedzējiem.

U.Ūdris jautā cik deklarētāju ir pieteikušies atzītā OIM deklarētāja statusa piešķiršanai.

L.Zemīte atbild, ka kamēr nav pieņemta īstenošanas regula, pieteikšanās vēl nav atvērta. Izvērtējot statistikas datus, no 5 ceturkšņiem vismaz 4 reizes preces importējuši 179 importētāji, tie arī varētu būt potenciālie klienti. Atļauja būs derīga visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, deklarētāja statusa piešķiršana jāveic uzņēmuma reģistrācijas valstī.

3. Izmaiņas tranzīta kravu izvešanai no brīvās zonas uzņēmumiem.

S.Kārklīņa-Ādmīne informē, ka Rīgas brīvostas pārvalde ir ieviesusi izmaiņas apkalpošanas kārtībā ar uzņēmējiem. Līdz šim ostas policija uzraudzīja kravu kustību Rīgas brīvostas caurlaidēs, līdz ar ko no šī gada 1. janvāra atsevišķās vietās ir mainīta muitošanas tehnoloģija, galvenā izmaiņa ir, ka komersanti, kas neizmanto vienkāršotās atļaujas, piesaka tranzīta procedūru klātienē, MKP deklarācija tiek pieņemta un MKP informē komersantu par konkrētu vizuālās pārbaudes laiku kravas uzkraušanas vietā (attiecīgās brīvās zonas teritorijā). Kravai šajā brīdī ir jābūt uzkratai uz transportlīdzekļa. Muita veic vizuālo pārbaudi, muitas kontroli, ja nepieciešams, plombēšanu, un izlaiž kravu tranzīta muitas procedūrā. Brīvās zonas uzņēmumam ir jāpārlicinās, vai precei, kas tiek izvesta no brīvās zonas, ir pieteikta nākamā procedūra. Sākot no šī gada 1. februāra šāda prakse tiks piemērota arī brīvās zonas uzņēmumiem, kas strādā Kundziņsalā. Lai process noritētu raitāk, aicina komersantus izmantot atzītā nosūtītāja statusu. Brīvās zonas uzņēmumiem ir nosūtīta informācija par šādas prakses piemērošanu. Vērš uzmanību, ka arī turpmāk šoferim netiks izsniegta tranzīta deklarācija, nepieciešamības gadījumā izdruku var saņemt Rīgas brīvostas muitas kontroles punktā Uriekstes ielā 16, Rīgā.

J.Tomsons jautā, kāda ir situācija ar robežšķērsošanas vietas izveidi Kundziņsalā.

S.Kārklīņa-Ādmīne atbild, ka jaunās infrastruktūras būvdarbu pabeigšana Kundziņsalā paredzēta līdz 2026. gada beigām.

4. Galvojumu izmantošana pārstāvētās personas saistību segšanai.

S.Dzene sniedz prezentāciju “Galvojumu izmantošana pārstāvētās personas saistību segšanai” (3.pielikums). Atgādina, ka iepriekšējā Muitas un uzņēmēju konsultatīvās padomes sanāsmē neskaidrības bija par atlikto maksājumu sistēmu. Tika veikta padziļināta jautājuma izpēte, diskusijas ar galviniekiem un galvojumaņēmējiem. Ņemot vērā Latvijas Republikas Senāta 30.05.2024. spriedumu, nepieciešams mainīt līdzšinējo praksi, kas neatbilst Savienības Muitas kodeksa nosacījumiem.

Skaidro Latvijas Republikas Senāta sprieduma būtību. Galvotājs bija izsniedzis galvojumaņēmējam apdrošināšanas polisi vispārējam galvojumam (galvinieka saistības). Galvojumaņēmējs (pārstāvis), rīkojoties tiešajā pārstāvībā, pieteica deklarētājam (parādniekam) muitas procedūru muitas parāda nodrošināšanai, norādot galvojumaņēmējam izsniegto vispārējā galvojuma atļauju. Tā kā deklarētājs (parādnieks) neizpildīja savas saistības pret valsts budžetu, VID vērsās pie galvinieka ar prasību par deklarētāja nodokļu parādu samaksu. Latvijas Republikas Senāta secināja, ka VID ir nepamatoti vērsies pie galvinieka, jo galvinieks galvojumaņēmējam nav ļāvis galvojumu izmantot trešās personas muitas parāda nodrošināšanai.

Savienības Muitas kodeksa 89.panta 3.punkts noteic, ka vispārīgi galvojumu pieprasa parādniekam (vai personai, kas par tādu var kļūt), bet ir iespējams, ka galvojumu sniedz arī cita persona. Tas pieļauj iespēju trešajām personām sniegt galvojumu par parādnieka (vai personas, kas par tādu var kļūt) parādu. Latvijas Republikas Senāts uzskata, ka lai galvojumu izmantotu citas personas saistību segšanai, ir jākonstatē, kura persona par kādiem parādiem galvo un vai vispār šādu galvojumu sniedz, un vai šis galvojums attiecas uz deklarētāju, ja deklarāciju noformē pārstāvis, vai pastāv saikne starp konkrēto parādu un iesniegtā galvojuma tvērumu.

Deklarētājs ir persona, kas iesniedz muitas deklarāciju savā vārdā vai persona, kuras vārdā tiek iesniegta šāda deklarācija. Ikviens persona var iecelt sev pārstāvi muitā. Pārstāvība var būt:

- tieša – pārstāvis muitā rīkojas citas personas vārdā un tās uzdevumā;
- netieša – pārstāvis muitā rīkojas savā vārdā, bet citas personas uzdevumā.

Netiešajā pārstāvībā pārstāvis ir deklarētājs, jo iesniedz deklarāciju savā vārdā, bet citas personas uzdevumā. Savukārt tiešajā pārstāvībā pārstāvis nav deklarētājs.

Preču laišanai brīvā apgrozībā parādnieks primāri ir deklarētājs. Netiešās pārstāvības gadījumā parādnieks ir arī persona, kuras uzdevumā aizpildīta deklarācija, proti importētājs. Parādnieks var būt arī citas personas, kuras sniegušas deklarācijas sastādīšanai vajadzīgo informāciju un zinājušas, vai kurām būtu bijis jāzina, ka šāda informācija ir nepatiesa. Tiešajā pārstāvībā parādnieks ir tikai importētājs vai, ja var pierādīt, minētās citas personas. Savukārt netiešajā pārstāvībā parādnieks ir pārstāvis, arī importētājs un, ja var pierādīt, arī citas personas. Latvijas Republikas Senāta spriedumā teikts, ka netiešajā pārstāvībā pārstāvim rodas šīs saistības un ar galvojumu šīs saistības var segt, savukārt tiešajā pārstāvībā pārstāvim nekādas saistības nerodas - saistības pret valsti ir deklarētājam vai importētājam.

Praksē līdz šim tika ļauts deklarēt tiešajā pārstāvībā, izmantojot pārstāvja galvojumu. Prezentācijā ir redzama statistikas dati par 2024. gadu - muitas deklarācijas ar atlikto maksājumu. 71% gadījumu deklarējot ir izmantota tiešā pārstāvība, tikai 2% izmantota netiešā pārstāvība. Nodokļos ar atliktajiem maksājumiem ir samaksāti gandrīz 36 miljoni eiro, ir izrakstīti 1430 rēķini, 10% gadījumu ir nosūtīti atgādinājumi dienu pirms samaksas termiņa, 17 (apmēram 1%) gadījumos maksājumi nav samaksāti termiņos. Gadījumi, ka maksājumi netiek samaksāti vispār, nav konstatēti. Secina, ka sistēma darbojas labi, tomēr nevar ignorēt tiesas spriedumu. Gadījumos, kad galvojumu sniedz persona, kura nav parādnieks un nevar par tādu kļūt, tad, ja galvinieks tādu atļauju ir devis, ir atļauts šo galvojumu izmantot ne tikai galvojuma ņēmējam saistību segšanai, bet arī citu personu saistību segšanai, vai arī deklarēšana jāveic netiešajā pārstāvībā.

Piedāvātie risinājumi:

- ✓ tiešās pārstāvības gadījumā, ja pārstāvis izvēlas vispārējo galvojumu - jāpārskata galvojuma tvērums vai jāveic grozījumi vispārējā galvojuma atļaujā, norādot informāciju par atļauju galvojumu izmantot trešajai personai. Ja pārstāvis izvēlas vienreizējo galvojumu - informācija par atļauju galvojuma izmantošanai trešajai personai jāiesniedz vienlaikus ar muitas deklarācijas iesniegšanu EMDAS. Bez galvojuma muitas deklarācijās aprēķinātos muitas maksājumus pirms preču izlaišanas samaksā deklarētājs vai pārstāvis. Galvojumu muitas parāda segšanai iesniedz deklarētājs;
- ✓ netiešās pārstāvības gadījumā, ja pārstāvis muitā vēlas izmantot savu galvojumu esošajā tvērumā, pārstāvja muitā pakalpojumi jāsniedz netiešajā pārstāvībā, kur pārstāvis ir deklarētājs un parādnieks (jāpārskata līgumi/pilnvaras).

Plānots, ka jaunās prasības stāsies spēkā no 2025. gada 1. marta, informācija par prasībām tiks publicēta VID mājas lapā. Tiks pielāgotas VID informācijas sistēmas, jāveic grozījumi vispārējā galvojuma atļaujās, izmaiņas normatīvajos regulējumos.

Asociāciju pārstāvji diskusijā norāda, ka apdrošinātāji joprojām neizprot tiešo un netiešo pārstāvību un galvojuma tvērumu. Muitas pārvalde piedāvā organizēt sanāksmi ar

asociācijām, komersantiem un apdrošinātājiem juridisko neskaidrību risināšanai. Sanāksmes dalībnieki atbalsta piedāvāto priekšlikumu.

G.Kalķe komentē, ka no iepriekšējām sarunām secināts, ka apdrošinātāji atbalsta atliktā maksājuma segšanu, bet nepiekrīt pārējām darbībām. Risinājums varētu būt ieraksts polisē, ka galvojumu tiešajā pārstāvībā var izmantot tikai atliktā maksājuma segšanai.

Citi jautājumi:

5.1. Muitas auditu daļas izveide.

R.Zukuls informē, ka no šī gada Muitas pārvaldē ir izveidota Muitas auditu daļa, kas iekļauta MP direktora vietnieces S.Dzenes blokā.

S.Dzene turpina, ka darbība tiks akcentēta uz apjomīgākām pārbaudēm - muitas vērtības pārbaudēm, darījumiem starp savstarpēji saistītām personām, licenču maksām, kas nav iekļautas muitas vērtībā, preču klasifikācijas atbilstību un citiem fiskālajiem riskiem. Daļas kompetencē būs arī klātienes pārbaudes pie komersantiem, lai pārbaudītu grāmatvedību un apskatītu preces. Struktūrvienība nodarbosies arī ar veicināšanu - konstatējot neatbilstības, aicinās komersantus noteiktā termiņā neatbilstības novērst vai iesniegt pamatotu skaidrojumu neatbilstību cēlonim. Ja veicināšana nelīdzēs, tiks uzsākts audits. Aicina komersantus izturēties ar izpratni un sadarboties. Atgādina, ka ir iespēja slēgt vienošanās līgumus.

5.2. Atzītā saņēmēja tranzītam izmantošanas koncepcija.

S.Kārklīņa-Ādmine informē, ka sākotnējā ideja bija veicināt vienkāršojumu izmantošanu. Nesaskata šķēršļus, ka pagaidu uzglabāšanas vietās, muitas noliktavās un brīvajās zonās tiek saņemtas kravas, izmantojot atzītā saņēmēja statusu. Ir notikušas diskusijas ar stividoriem, kurās atbalstīts uzņēmēju ieteikums, ka atzītais saņēmējs varēs būt brīvās zonas atļaujas vai pagaidu uzglabāšanas vietas, vai muitas noliktavas turētājs, vai attiecīgajās teritorijās tranzīta procedūru varēs noslēgt kāds cits no atzītajiem saņēmējiem, kuri ir saņēmuši atļauju darbībai attiecīgajā teritorijā. Muita iesaistīsies tikai kontroļu veikšanā. Finanšu ministrijai ir nosūtīti papildinājumi grozījumiem Muitas likumā.

D.Sudrabs komentē, ka jautājums saistīts ar Muitas likuma grozījumu projekta 25.pantā iekļautajiem nosacījumiem, ka brīvajās zonās, muitas noliktavās un pagaidu uzglabāšanas vietās būs iespējams tranzīta procedūru noslēgt tikai izmantojot tranzīta vienkāršojumu – atzītā saņēmēja statusu. Paralēli Muitas pārvalde sūta atļauju turētājiem paziņojumus apturēt atļaujas, ja atļaujas turētājs nav izmantojis atļauju ilgāk par 90 dienām.

S.Kārklīņa-Ādmine komentē, ka praksē pirms negatīva lēmuma pieņemšanas muitas iestāde vienmēr pieprasa viedokli un, nav bijuši gadījumi, kad atļauju darbību aptur, tikai tādēļ, ka tā nav izmantota 90 dienas un ir saņemts pamatots iemesls regulāras izmantošanas pārtraukumiem. Ņemot vērā ekonomisko aktivitāti, tiks pārskatīta atļaujas termiņa pagarināšana.

5.3. Izmaiņas Atzītā uzņēmēja sistēmas (eAEO – EU Trader Portal) izmantošanā.

G.Kirikla informē, ka AEO pieteikuma sagatavošana, kā arī AEO atļaujas piešķiršana ir laikietilpīgs process un balstīts uz ciešu muitas un uzņēmēja sadarbību. Tiek gaidīts, ka uzņēmējs, kurš vēlas kļūt par AEO, būs veicis sagatavošanās pasākumus - iepazīties ar vadlīnijām, aizpildījis pašnovērtējuma anketu, sagatavojis nepieciešamo dokumentu

kopumu, ieviesis praktiskajā darbībā atbilstīgās procedūras un izvērtējis savu atbilstību visiem kritērijiem un nosacījumiem – tikai tad pieteikums iesniedzams Eiropas Komisijas Atzītā uzņēmēja sistēmā. Informācija ir pieejama VID tīmekļa vietnē <https://www.vid.gov.lv/lv> sadaļā Muita-Uzņēmējiem-Muitas atļaujas-Atzītais uzņēmējs. Tomēr Eiropas Komisija rekomendē pirms AEO pieteikuma iesniegšanas Eiropas Komisijas Atzītā uzņēmēja sistēmā sadarbībā ar muitu pārliecināties par gatavību statusa saņemšanai. Pieteikuma izskatīšanas termiņš ir 120 kalendārās dienas. Muitas iestāde neapstiprina un neakceptē procedūru dokumentus. AEO statusa pretendents ir pienākums procedūru dokumentos nepārprotami aprakstīt procesus, savukārt muitas iestāde pārbauda, vai visiem procesiem ir atbilstošas procedūras un, vai tās tiek īstenotas praksē. Neatkarīgi no tā, vai persona jau ir kādas atļaujas turētāja, muitas iestāde izvērtē iesniegto dokumentu atbilstību konkrētās atļaujas kritērijiem un nosacījumiem. Izņēmums ir gadījumi, kad atļauju pieprasa Atzītā uzņēmēja statusa turētājs. Šādā situācijā muitas iestāde atkārtoti nepārbauda kritērijus un nosacījumus, kas tika vērtēti piešķirot minēto statusu, izņemot procedūru dokumentus, ja tajos nav aprakstīts process, kas saistīts ar konkrētās atļaujas pieteikumu.

5.4. Eiropas Komisijas regulas nosacījumi eksporta pieteikšanai Latvijā.

A.Hudobčēnoks informē, ka Latvijā vienmēr ir bijusi liberāla pieeja normas par kompetento muitas iestādi interpretācijai, atšķirībā no citām ES dalībvalstīm (piemēram, Skandināvijas valstis), kuras, galvenokārt, eksportu ļauj formēt tikai atbilstošā valstī reģistrētām personām. Pēc Krievijas agresijas Ukrainā un sankciju regulējuma ieviešanas, daži Latvijas un citu ES dalībvalstu uzņēmumi, lai pasliktinātu piegādes ķēdes izsekojamību vai apietu sankciju regulējumu, mēģināja nepamatoti pieteikt eksporta procedūru Latvijā. Tika sagatavoti skaidrojumi par kompetento muitas iestādi eksporta procedūras pieteikšanai, kas regulāri tiek aktualizēti. Muitas pārvalde turpina sniegt konsultācijas gan komersantiem, gan muitas iestādēm par nestandarta situācijām. Iesniegumu skaits no komersantu puses ir samazinājies.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par konkrētiem gadījumiem, kad netiek atļauta eksporta noformēšana. R.Zukuls aicina situācijas risināšanai vērsties Muitas pārvaldē.

5.5. Par gadījumiem, kad eksporta un tranzīta procedūru noformēšanai muita pieprasa uz procedūru neattiecināmus dokumentus.

S.Kārklīņa-Ādmine lūdz sniegt konkrētus piemērus par nestandarta gadījumiem. Dokumentu pieprasīšanā tiek ņemta vērā iepriekšējā pieredze, kuros konstatēti pārkāpumi. Jāņem vērā arī cilvēciskais faktors.

5.6. Risinājumi muitas kontroles pasākumu veikšanas laika saīsināšanai.

S.Kārklīņa-Ādmine komentē, ka būtiskākie kavēkļi ir kontroles halles noslodze, iespējas aizbraukt uz vietas, personāla resursu trūkums, arī komersantu neizdarība. Iespēju robežās kontroles pasākumi tiek veikti savlaicīgi.

S.Kārklīņa-Ādmine informē, ka VID ir uzsākta pakalpojumu klasifikatora reģistru pārskatīšana. Muitas pārvalde ierosina izveidot darba grupu par pakalpojumu pieejamību. Aicina komersantu iesaistīties.

R. Zukuls pateicas sanāksmes dalībniekiem par piedalīšanos.

Nolemts: Turpināt diskusijas par iespējamo rīcību un nosacījumiem, pie kuru izpildes muitas dienesti ļauj galvojumu sniegt personai, kas nav persona, kurai galvojums tiek prasīts.

Pielikumā:

1. prezentācija "Muitas pārstāvju reģistrācijas ieviešanas iniciatīva";
2. prezentācija "Oglekļa ievedkorekcijas mehānisma prasību pakāpeniska ieviešana";
3. Prezentācija "Galvojumu izmantošana pārstāvētās personas saistību segšanai".

Sanāksmes vadītājs

VID ģenerāldirektora vietnieks muitas jomā,
MP direktors

R.Zukuls

Protokolē

VID MP Muitas sadarbības un attīstības daļas
Plānošanas un koordinācijas nodaļas
vecākā muitas eksperte

S.Bērziņa